

Spis treści

Wstęp	9
Informacje techniczne	11

Rozdział 1

Culture. A Critical Review... – prezentacja książki

1. O książce <i>Culture. A Critical Review...</i>	13
2. Założenia metodologiczne przyjęte w <i>Culture. A Critical Review...</i> ...	14
3. Struktura <i>Culture. A Critical Review...</i>	15
3.1. Podziękowania	16
3.2. Wstęp	17
3.3. Ogólna historia słowa <i>kultura</i>	17
3.4. Definicje kultury – grupy	18

Rozdział 2

Grupy definicji kultury w systematyce Kroebera i Kluckhohna

1. Problemy teoretyczno-metodologiczne	21
1.1. Oznaczenia oraz metodologia przyjęta w pracy <i>Kultura w systematyce...</i>	23
2. Grupa A: definicje opisowe (<i>Descriptive</i>)	24
3. Grupa B: definicje historyczne (<i>Historical</i>)	30
4. Grupa C: definicje normatywne (<i>Normative</i>)	36
4.1. Podgrupa C1: nacisk na reguły (<i>Emphasis on rule or way</i>)	37
4.2. Podgrupa C2: nacisk na wartości i idee plus zachowanie (<i>Emphasis on ideas or values plus behavior</i>)	42
5. Grupa D: definicje psychologiczne (<i>Psychological</i>)	46
5.1. Podgrupa D1: nacisk na modyfikację kultury jako „urządzenia” rozwiązującego problemy (<i>Emphasis on adjustment, on culture as a problem-solving device</i>)	46
5.2. Podgrupa D2: nacisk na uczenie się (<i>Emphasis on learning</i>)	52
5.3. Podgrupa D3: nacisk na przyzwyczajenia (<i>Emphasis on habit</i>) ...	56
5.4. Podgrupa D4: definicje w pełni psychologiczne (<i>Purely psychological definitions</i>)	56
6. Grupa E: definicje strukturalne/konstrukcyjne/relacyjne – z naciskiem na modelowość i/lub organizację kultury (<i>Structural – emphasis on the patterning or organization of culture</i>)	57
7. Grupa F: definicje genetyczne (<i>Genetic</i>)	60

7.1. Podgrupa F1: nacisk na kulturę jako produkt albo artefakt (<i>Emphasis on culture as a product or artifact</i>)	61
7.2. Podgrupa F2: nacisk na idee (<i>Emphasis on ideas</i>)	66
7.3. Podgrupa F3: nacisk na symbole (<i>Emphasis on symbols</i>)	71
7.4. Podgrupa F4: pozostałe definicje genetyczne (<i>Residual category definitions</i>)	72
8. Grupa G: definicje niekompletne (<i>Incomplete definitions</i>)	73
9. Podsumowanie	74

Rozdział 3

Grupy definicji Kroebera i Kluckhohna: problemy

1. Systematyka Kroebera i Kluckhohna	81
1.1. Metoda: Teoria grafów. Formalna Analiza Konceptualna (<i>Formal Concept Analysis – FCA</i>)	81
1.1.1. Teoria grafów	81
1.1.2. Formalna Analiza Konceptualna (FCA)	82
1.1.3. Definicja konceptu w ujęciu FCA	82
1.1.4. Koncept vs. termin	82
1.2. Systematyka Kroebera i Kluckhohna – struktura	83
1.3. Problemy przekładoznawcze	87
1.4. FCA: Terminologia, na przykładzie analizy kultury według systematyki Kroebera i Kluckhohna	90
1.4.1. Analiza frekwencyjna systematyki Kroebera i Kluckhohna	90
1.4.2. FCA	99
2. Definicja kultury w ujęciu Kroebera	102
3. Definicja kultury w ujęciu Kluckhohna	104
4. Tylor vs. Kroeber i Kluckhohn	114

Rozdział 4

Wokół książki *Culture. A Critical Review...*

1. Polska recepcja <i>Culture. A Critical Review...</i>	117
2. Zarzuty Kłoskowskiej	126
2.1. Sposoby na metodologię wyróżniania grup definicyjnych i definiowania	126
2.2. Spór Kłoskowskiej z Kroeberem i Kluckhohnem o pojęcie kultury	127
2.2.1. Możliwa relacja synonimii – <i>cywilizacja a kultura</i>	130
2.2.2. Rekonstrukcja dyskusji w <i>Civilisation: Le Mot et l'Idée</i>	136
2.2.3. Łacińska etymologia słowa <i>kultura</i>	139
3. Recenzje	142

Rozdział 5**Kontrowersje – krytyka – polemiki**

1. Etnologiczne korzenie antropologii Kroebera i Kluckhohna 147
2. Antropologia stosowana 150
3. Etnocentryzm antropologii stosowanej – Embree 152
4. Kluckhohn i *The Russian Research Center* (TRRC) na Uniwersytecie
Harvarda – projekt *The Harvard Russian Research Center* (HRRC) 153
  - 4.1. Kluckhohn a McCarthy (makkartyzm) 157
  - 4.2. Polski wątek w HRRC 161

Zakończenie 163

Bibliografia 167

Źródła internetowe 174

Aneks 175

CZĘŚĆ A: Indeks autorów 177

CZĘŚĆ B: Bibliografia prac z lat 1871–1951 uwzględnionych przez
Kroebera i Kluckhohna 178

CZĘŚĆ C: Koncept kultury, polski kontekst interpretacyjny
z naciskiem na paradygmat kultura – tłumaczenia słów

1. HABIT 184

2. CUSTOM 185

3. KNOWLEDGE 185

4. BELIEF 186

5. ATTITUDE 186

6. BEHAVE 187

7. ACTING 187

8. DOING 188

9. INDUSTRY 188

10. ADJUSTMENT 188

CZĘŚĆ D: Koncept kultury – znaczenia słów w języku polskim

1. ZWYCZAJ 189

2. OBYCZAJ 191

3. NAWYK 192

4. PRYZYZWYCZAJENIE 193

5. TRADYCJA 194

6. PRZEKONANIE 195

7. WIERZENIE 196

8. WIARA 197

9. CZŁOWIEK 198

10. INDYWIDUUM 200

11. JEDNOSTKA W ZN. CZŁOWIEK	200
12. OSOBNIK/OSOBA	201
13. GRUPA	203
14. KOLEKTYW	204
15. SPOŁECZEŃSTWO	205
16. BYTOWY	206
17. SOCJALNY	207
18. JAŻŃ	207
19. ŚWIADOMOŚĆ	208
CZĘŚĆ E: Problemy tłumaczeniowe	
1. Słowo <i>normative</i>	209
2. Słowa <i>genetic</i> i <i>structural</i>	212
CZĘŚĆ F: Nowicka – antropologia. Porównanie dwóch wersji pracy <i>Świat człowieka – świat kultury</i>	213
CZĘŚĆ G: Kluckhohn i jego związki z rządem USA, ZSRR, komunizmem, marksizmem	
1. <i>The Russian Research Center</i> (Rosyjski Ośrodek Badawczy, dalej: TRRC)	218
1.1. O centrum	218
1.2. Cele centrum	219
1.3. Organizacja i program	219
2. Kluckhohn jako szef TRRC	221
3. <i>How the Soviet System Works</i> – spis treści	225
4. Dalsza bibliografia nt. Kluckhohna	226
5. Kluckhohn a wojna w Korei	227
6. Kluckhohn a Marks (marksizm)	227
7. Kluckhohn a Jakobson	228
8. Kariera naukowa Kluckhohna	229
9. Kluckhohn a religia	231
10. Znajomości/współpraca Kluckhohna	232
Bibliografia Aneksu	237
Źródła internetowe	238